

tydeligt guult efter faa Minuters Forløb. Er Saltsyre tilstede i stort Overskud, saa er Bundfaldet fuldkomment hvidt, i det Öieblik det danner sig, men sætter man til en Oplösning, som indeholder 1 Deel Platinsalmiak, 500 Dele Saltsyre og 100000 Dele Vand, en eneste Draabe af en mættet Oplösning af Salpetersuurt Quiksölvforilte, og koger Vædsken, saa bliver Bundfaldet graabrunt og efterlader Platin ved Glödningen. Er Salpetersyre stærkt overveiende, saa kan endnu opdages $\frac{1}{100000}$ Deel, naar der kun ikke er megen Saltsyre i Oplösningen, thi den taaler ikke at koges. Er baade Saltsyre og Salpetersyre i Overskud tilstede, saa maa man bortskaffe Salpetersyren ved Afdampning. Forfatteren haabede ved Hjelp af dette fine Prövemiddel at opdage Platin i flere Forbindelser, hvor man hidindtil ikke har fundet det; især i den med Jernforilte gjennemtrængte skandinaviske Grönsteen; men hidindtil har han ikke været saa heldig at opdage Spoer deraf.

Samme Medlem har meddeelt Selskabet en Fortsættelse af sine tidligere geognostiske Undersøgelser, der indbefatter Rügen, Lüneburg, Segeberg og Sylt.

Rügens to Kridtpartier paa Jasmund og Wittow vise begge to samme Character som Möen, dog er Jasmunds Klint mindre tydeligt sammenschichtet med Rullesteensdannelsen end Möen, derimod er Arcona's Forbjerg, en stor Kridtklippe, meget tydeligen indlagt i Rullesteens - Leer. Da Arconas Kridt er det höieste Punct i Omegnen, saa falder den Indvendning bort, at Styrtinger kunde have foranlediget et Leiringsforhold, som saa lidet stemmer med de almindeligt antagne Ideer. Rügens fortreffelige Localbeskriver *Grümbke* har ogsaa beskrevet disse Forhold meget tydeligt.

Halvöen Mönchsgut indeholder intet Kridt, men Glimmer-Sand, blaat og guult Leer og guult Sand i Partier, der snart ere

aldeles frie for Rullestene snart overlæssede med samme. Et Brunkul Lag forekommer med store Rullestene af Granit. Ved Foden af Leer- og Sandklitterne forekommer meget hyppigen hærdnet Leermergel og Sandsteen i Stykker fulde af Forsteninger. De ere overensstemmende med de beröimte af *v. Schlotheim* beskrevne Forsteninger fra Sternberg i Meklenburg. Da, naar vi fraregne Kalken, disse hærdnede Stene stemme overens med de löse Masser i Bakkerne, ved hvis Fod hine forekomme, saa er det sandsynligt at de ikkun skyldte deres Fæsthed den ved Muslingskallerne tilveiebragte Kalk, og at hine tertiære Forsteninger staae i samme Forhold til Rügens Kridt, som Ceritkalken til Stevensklints Corallitkalk.

Hoffmann har paa ny henvendt Geognosternes Opmærksomhed paa Lüneburg og Segeberg. Han finder ved Lüneburg ældre Gips, Rauchwakke, broget Sandsteen, Kridt og Bruunkulformation. Forfatteren beviser at *Hoffmanns* Rauchwacke findes imellem Gipsen ved Schildstein og Kalkbjerget, paa Gipsen i Aschenkule og tilsidst i Leret, som ledsager hans brogede Sandsteen, den characteriseres især ved smaae Arragonitkrystaller. Forfatteren betragter det hvidröde Kridt ved Lüneburg som en umiddelbar Udvikling af det röde Leer, og tilsidst anseer han det bituminöse Leerlag med Forsteninger for identisk med Londonclay, og er af den Mening at Gips, Kalk, Leer, Kridt og Londonclay ere Udviklinger af Rullesteenssamdanningen.

Segebergs Analogie med Lüneburg beroer ikke blot paa dens isolerede Stilling i den store nordtydske Slette og paa Boraciternes Forekomst i begge, men Forfatteren beviser at Udviklingsfølgen og Udviklingsretningen er den samme, at Anhydritgipsen er paa begge Steder det ældste Lag, at Selenitgipsen det andet og at der ved Segeberg ligesaa godt forekommer Kalksteen som ved Lüneburg, omendskjönt de hidindtil ikkun ere opdagede i löse

Stykker. Segebergs Gips er gjennemskaaren ved en Mængde tynde Lag og Gange af guult Rullesteensleer. Ja paa Sydsiden har en Stolle blottet et Conglomerat af Leer og Gips af betydelig Mægtighed, der synes at falde ind under Gipsbjergets Hovedmasse og i det mindste tildeels, er bedækket med fast Gips. Denne geognostiske Forbindelse med Rullesteenssamdanningen, omendskjönt den ogsaa kan forklares paa anden Maade, forenet med Ravets Forekomst i Gipsen ved Segeberg, anseer Forfatteren vigtig for, at understøtte sin med Hensyn til Lüneburg allerede yttrede Mening, som endnu finder en ny Bekræftelse ved de mange Saltkilder, der liig den Oldesloer overalt fremvælde af det baltiske Rullesteensterrain.

Paa Bornhövder Hede, ikke langt fra Landsbyen Bornhövd, opdagede Forfatteren et Muslinglag, som for største Delen bestaaer af Dyrlevninger, hvis Analoger endnu leve i vore Have. *Turbo rudis*, *Buccinum undatum* ere de hyppigste; der forekommer en *Ostrea* forskjellig fra vores. Stedet hvor de findes er sikkert 150 Fod over Havets nærværende Vandspeil, og det Hele hentyder paa en Revolution i en forholdsviis meget sildigere Tid.

Öen Sylt ved Slesvigs Vestkyst, er af de faa Levninger af den Deel af Fastlandet, som i de sidste 2000 Aar har været underkastet saa frygtelige Ödelæggelser. Den skylder ligesom Helgoland ikkun sin Vedligeholdelse til den fastere Kjerne, som den indeholder, frem for Naboeegnene. De Dannelser som Forfatteren især har undersøgt findes paa begge Sider af Byen Keitum og bestaae i Sandsteen, Quarz - Conglomerat, Kaolin - Sand, Phosphorsuurt Jern, Alunjord, graat Leer med Bruunkul og Mergelkalk. Det er især i Morsum Kliff, sydlig fra Keitum, hvor disse Dannelser findes udviklede. Alle Lag stryge parallelle og ere tydeligen schichtede, de vestligste Lag falde med en Vinkel af 80°

imod Ö., men længere hen imod Ö. aftager Faldvinkelen, og er i de östligste ikkun 15 til 20°. Strygningslinien er uforandret NNV. og SSO. Sandstenen og Quarzconglomeratet have phosphorsuurt Jern til Bindemiddel, hvilket ogsaa hyppigen er adskildt; Kaolin-sandet bestaaer af Quarz og Porcelainjord. Mergelkalken danner tynde underordnede Lag i det graa Leer, ligesom *Septaria* i Londonclay. Alle enkelte Leed afvexle, men forholdsviis er Kaolinsandet det ældere Leed i Gruppen, og Leerlagene de yngre.

Forsteneringer före ikkun Sandsteen og Conglomerat, graat Leer og Kalksteen; aldeles forsteningsfrie ere Kaolin-Sand og Alunjord. Forsteneringerne ere tildeels forskjellige efter Lagenes chemiske Beskaffenhed. — Det graa Leer förer de samme Forsteneringer som det bituminöse Leer fra Lüneburg, det förer enkelte Stykker Bruunkul tildeels med Pholader i, og Kalklag som hiint. Forsteneringerne ere *Fusus*, *Cerithium*, *Natica*, *Pholas*, *Arca*, *Citherea*, og stemme tildeels med Forsteneringerne fra Sternberg.

Alle Kali eller Natrum holdige Mineralier mangle absolut i denne hele Danning, men Kaolinen indeholder Phosphorsyre og Jernet er der stedse forbundet dermed. Forfatteren anseer det Hele som en ved Phosphorsyre oplöst, adskildt Masse af Rullesteene, Sand og Leer, hvis Feldspath er bleven til Kaolin, hvis Hornblænde og Glimmer er forvandlet til phosphorsuurt Jern og Leer.

Professor *Örsted*, Ridder og Dannebrogsmænd, har i sidste Aar fortsat sine Forsög over Legemernes Sammentrykning, hvortil Selskabet havde bevilliget Udgifterne. Han har deels udtænkt nye Redskaber til Vandets Sammentrykning ved store Kræfter, deels endnu givet det Redskab, hvormed Forsögene udföres adskillige Forbedringer. Alt dette kan ikke beqvemt forklares uden Tegning; men vil snart meddeles i Selskabets Skrifter. Det vil være nok, her at anföre de vigtigste Resultater. Vandets Sammentryk-